

МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ

Мін'юст

вул. Архітектора Городецького, 13, м. Київ, 01001

тел.: (044) 364-23-93, факс: (044) 271-17-83

E-mail: callcentre@minjust.gov.ua,

themis@minjust.gov.ua,

Web: <http://www.minjust.gov.ua>,

код згідно з ЄДРПОУ 00015622

Міністерство фінансів України

Міністерство юстиції України у зв'язку з резолюцією Першого віце-прем'єр-міністра України – Міністра економіки України Юлії Свириденко від 29 грудня 2023 року № 40563/1/1-23 до листа Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики від 25 грудня 2023 року № 04-32/10-2023/282986 опрацювало проєкт Закону України «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, спиртових дистилятів, біоетанолу, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, тютюнової сировини, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, та пального» (реєстр. № 10346 від 14 грудня 2023 року) (далі – проєкт Закону), внесений народними депутатами України Гетманцевим Д.О., Марчуком І.П. та іншими, і висловлює такі зауваження.

1. Відповідно до преамбули проєкту Закону цей Закон визначає основні засади державної політики щодо регулювання виробництва, ввезення на митну територію України, вивезення за межі митної території України, оптової і роздрібною торгівлі спиртом етиловим, спиртовими дистилятами, біоетанолом, алкогольними напоями, тютюновими виробами, тютюновою сировиною, рідинами, що використовуються в електронних сигаретах, та паливом, а також посилення боротьби з їх незаконним виробництвом та обігом на території України.

При цьому проєкт Закону містить окремі положення щодо правового регулювання процесу виробництва, у тому числі зберігання, алкогольних напоїв, на які поширюється дія Закону України «Про виноград та виноградне вино». Так, у статті 1 проєкту Закону пропонується надати визначення термінам «вино виноградне», «вино столове», «виноматеріали виноградні», «дистилят виноградний спиртовий». Проте визначення у Законі України «Про виноград та виноградне вино» цих же термінів, є відмінним від наведених у проєкті Закону.

СЕД АСКОД

Міністерство юстиції України

№ 18783/16-4-24/8.1.3 від 05.02.2024

Підписувач Горовець Євгеній Миколайович

Сертифікат 382367105294AF970400000005E0500A5F37701

Дійсний з 24.09.2023 17:46:41 по 24.09.2024 17:46:41

Разом з тим згідно з частиною першою статті 2 проєкту Закону законодавство у сфері регулювання виробництва, ввезення на митну територію України, вивезення за межі митної території України, оптової і роздрібною торгівлі спиртом етиловим, спиртовими дистилятами, біоетанолом, алкогольними напоями, тютюновими виробами, тютюновою сировиною, рідинами, що використовуються в електронних сигаретах, та пальним складається, зокрема, із Закону України «Про виноград та виноградне вино».

Відповідно до пункту 2 розділу XIII «Перехідні положення» проєкту Закону всі інші закони та нормативно-правові акти, які стосуються виробництва та обігу спирту етилового, спиртових дистилятів, біоетанолу, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, тютюнової сировини, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, та пального, діють у частині, що не суперечить цьому Закону.

Водночас пункт 3 розділу XII «Прикінцеві положення» проєкту Закону не містить положень щодо внесення системних та комплексних змін до глосарію Закону України «Про виноград та виноградне вино», що матиме наслідком недотримання вимог нормопроектувальної техніки щодо узгодження термінології згаданих законів.

Крім того, враховуючи, що відповідні повноваження у сфері виробництва виноробної продукції покладено на центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної аграрної політики, політики у сфері сільського господарства (статті 4, 5, 8, 9, 15 Закону України «Про виноград та виноградне вино»), для вироблення послідовної державної політики щодо визначення особливостей процесу виробництва виноробної продукції слід враховувати позицію Міністерства аграрної політики та продовольства України (як головного органу у системі центральних органів виконавчої влади, який забезпечує формування державної політики, зокрема у сферах виноробства та харчової і переробної промисловості).

2. Статтями 34 - 40 розділу VI проєкту Закону, який має назву «Державні реєстри», передбачається застосування таких реєстрів: *Єдиний державний реєстр суб'єктів господарювання*, які отримали ліцензії на право виробництва та/або на право оптової торгівлі спиртом етиловим, спиртовими дистилятами, біоетанолом, алкогольними напоями, тютюновими виробами, тютюновою сировиною, рідинами, що використовуються в електронних сигаретах, та/або на право роздрібною торгівлі алкогольними напоями, тютюновими виробами, рідинами, що використовуються в електронних сигаретах); *Єдиний державний реєстр суб'єктів господарювання*, які отримали ліцензії на право виробництва, зберігання, оптової та роздрібною торгівлі пальним, та місць виробництва, зберігання, оптової та роздрібною торгівлі пальним); *Єдиний державний реєстр витратомірів - лічильників обсягу виробленого спирту етилового*; *Єдиний державний реєстр витратомірів-лічильників і рівнемірів - лічильників рівня пального у резервуарі*; *Єдиний державний реєстр обладнання для підготовки або обробки тютюну, тютюнової сировини, промислового виробництва тютюнових виробів*; *Єдиний державний реєстр місць зберігання*; *Електронний реєстр*

суб'єктів господарювання, які використовують спирт етиловий для виробництва продукції хімічного і технічного призначення, парфумерно-косметичної продукції, оцту з харчової сировини.

Водночас, зокрема, пунктами 24, 26, 27 частини першої статті 1 пропонується надати визначення термінів:

Єдиний державний реєстр місць зберігання (*Єдиний реєстр місць зберігання*) – це перелік місць зберігання, який містить визначені цим Законом відомості про місцезнаходження місць зберігання та відомості про заявників;

Єдиний державний реєстр суб'єктів господарювання, які отримали ліцензії на право виробництва та/або на право оптової торгівлі спиртом етиловим, спиртовими дистилятами, біоетанолом, алкогольними напоями, тютюновими виробами, тютюною сировиною, рідинами, що використовуються в електронних сигаретах, та/або на право роздрібної торгівлі алкогольними напоями, тютюновими виробами, рідинами, що використовуються в електронних сигаретах, та/або на право вирощування тютюну, на право ферментації тютюнової сировини (далі – *Єдиний реєстр ліцензіатів з виробництва та обігу спирту етилового, спиртових дистилятів, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, тютюнової сировини та рідин, що використовуються в електронних сигаретах*) – це перелік суб'єктів господарювання, яким надано ліцензії на право виробництва та/або на право оптової торгівлі спиртом етиловим, спиртовими дистилятами, біоетанолом, алкогольними напоями, 5 тютюновими виробами, рідинами, що використовуються в електронних сигаретах, та/або на право роздрібної торгівлі алкогольними напоями, тютюновими виробами, рідинами, що використовуються в електронних сигаретах;

Єдиний державний реєстр суб'єктів господарювання, які отримали ліцензії на право виробництва, зберігання, оптової та роздрібної торгівлі пальним, та місць виробництва, зберігання, оптової та роздрібної торгівлі пальним (далі – *Єдиний реєстр ліцензіатів та місць обігу пального*) – це перелік суб'єктів господарювання, яким надано ліцензії на право виробництва, зберігання, оптової та роздрібної торгівлі пальним, та місць виробництва, зберігання, оптової та роздрібної торгівлі пальним у розрізі суб'єктів господарювання, які здійснюють діяльність на таких місцях на підставі наданих ліцензій.

У зв'язку цим до проекту Закону в цілому варто зауважити, що 01 січня 2022 року набрав чинності Закон України «Про публічні електронні реєстри», відповідно до частини першої статті 1 якого дія цього Закону поширюється на відносини, що виникають у сфері публічних електронних реєстрів під час створення, ведення, взаємодії, адміністрування, перетворення, модифікації та припинення публічних електронних реєстрів.

Згідно з пунктом 12 частини першої статті 2 вказаного Закону публічний електронний реєстр (реєстр, кадастр, реєстр тощо) – це інформаційно-комунікаційна система, що забезпечує збирання, накопичення, захист, облік, відображення, оброблення реєстрових даних та надання реєстрової інформації.

Тобто, зазначений Закон визначає реєстр, як інформаційно-комунікаційну систему.

До того ж, враховуючи вимоги частини третьої статті 4 Закону України «Про публічні електронні реєстри» постає питання щодо визначення у проекті Закону *всіх необхідних відомостей*, які мають визначатися щодо вказаних реєстрів відповідно до вимог частини другої статті 26 Закону України «Про публічні електронні реєстри».

Крім того варто зазначити, що згідно з частиною другою 27 Закону України «Про публічні електронні реєстри» перетворення, модифікація та припинення реєстру здійснюються на підставі закону, згідно з яким створено відповідний реєстр.

Законом визначаються:

- 1) шлях (спосіб) та юридичні наслідки перетворення, модифікації та припинення реєстрів;
- 2) термін проведення та шляхи передачі реєстрової інформації, звернень, документів, програмно-апаратних засобів, включаючи засоби технічного і криптографічного захисту інформації;
- 3) права та обов'язки суб'єктів, які здійснюють повноваження у сфері відповідних реєстрів під час перетворення, модифікації та припинення реєстрів;
- 4) порядок інформування громадськості та правоволодільців про юридичні наслідки перетворення, модифікації та припинення реєстрів. Порядок перетворення, модифікації та припинення реєстрів встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Ураховуючи наведене, залишається відкритим питання щодо незавершеності механізму правового регулювання відносин з ведення діючих наразі вказаних реєстрів, оскільки з аналізу проекту Закону не визначається їх подальша юридична доля у складі інформаційно-комунікаційних систем, зокрема *шляхом перетворення, модифікації, об'єднання чи припинення таких реєстрів*.

Крім того, проект Закону містить внутрішню неузгодженість щодо назв реєстрів, які пропонується вести відповідно до законопроекту.

Так, пунктом 43 частини першої статті 1 та пунктом 3 частини четвертої статті 3 проекту Закону передбачено такі назви реєстрів: Єдиний реєстр ліцензіатів з виробництва та обігу спирту, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, тютюнової сировини та рідин, що використовуються в електронних сигаретах, Єдиний державний реєстр масових витратомірів відповідно.

Тоді як проект Закону у статтях 34, 36, 37, предметом регулювання яких є запровадження реєстрів, використовує такі назви: Єдиний державний реєстр суб'єктів господарювання, які отримали ліцензії на право виробництва та/або на право оптової торгівлі спиртом етиловим, спиртовими дистилятами, біоетанолом, алкогольними напоями, тютюновими виробами, тютюновою сировиною, рідинами, що використовуються в електронних сигаретах, та/або на право роздрібною торгівлі алкогольними напоями, тютюновими виробами, рідинами, що використовуються в електронних сигаретах (Єдиний реєстр ліцензіатів з виробництва та обігу спирту етилового, спиртових дистилятів, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, тютюнової сировини та рідин, що використовуються в електронних сигаретах); Єдиний державний реєстр витратомірів – лічильників

обсягу виробленого спирту етилового; Єдиний державний реєстр витратомірів-лічильників і рівнемірів – лічильників рівня пального у резервуарі.

3. Пунктом 85 частини першої статті 1 проєкту Закону пропонується надати визначення терміна «тютюнові вироби».

Разом з тим абзацом сорок восьмим статті 1 Закону України «Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення» встановлено, що тютюнові вироби – це вироби, які можуть бути використані для вживання та до складу яких, навіть частково, входить тютюн, незалежно від того, чи є він генетично модифікований, чи ні.

При цьому проєктом Закону не пропонується внести зміни до Закону України «Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення».

4. Пунктом 95 частини першої статті 1 проєкту Закону передбачається, що термін «кваліфікований електронний підпис» вживається в цьому Законі у значенні, наведеному у Законі України «Про електронні довірчі послуги».

До проєкту Закону в частині посилання на Закон України «Про електронні довірчі послуги» варто зазначити, що 31 грудня 2023 року набрав чинності Закон України від 01 грудня 2022 року № 2801-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення укладення угоди між Україною та Європейським Союзом про взаємне визнання кваліфікованих електронних довірчих послуг та імплементації законодавства Європейського Союзу у сфері електронної ідентифікації», пунктом 64 розділу I якого назву Закону України «Про електронні довірчі послуги» замінено на назву Закон України «Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги».

5. Частинами четвертою, п'ятою статей 9–11 проєкту Закону передбачається врегулювання відносин з подання декларації відповідності матеріально-технічної бази малих виробництв виноробної продукції, декларації відповідності матеріально-технічної бази малих виробництв дистилятів та декларації відповідності матеріально-технічної бази малих виробництв пива.

Разом з тим проєкт Закону не забезпечує завершеності механізму правового регулювання пропонованих відносин, а саме не визначає місце цього документа у регулюванні відносин з виробництва виноробної продукції, дистилятів, пива поряд з іншими документами, наприклад, ліцензією.

При цьому варто враховувати, що Законом України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» передбачене подання декларації про провадження господарської діяльності у порядку та за формою, встановленими Кабінетом Міністрів України. Наразі такий Порядок повідомлення адміністратора або відповідного дозвільного органу про відповідність матеріально-технічної бази суб'єкта господарювання вимогам законодавства затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 07 грудня 2016 року № 922.

Проте декларація відповідності матеріально-технічної бази малих виробництв виноробної продукції або дистилятів, або пива не належить до документів дозвільного характеру, а тому неможливо застосувати до її подачі та реєстрації вказаний Порядок повідомлення адміністратора або відповідного

дозвільного органу про відповідність матеріально-технічної бази суб'єкта господарювання вимогам законодавства.

6. Абзацом п'ятим статті 12 проєкту Закону пропонується встановити, що підставами для прийняття органом ліцензування рішення про відмову у внесенні змін до відомостей, що містяться в Єдиному реєстрі ліцензіатів з виробництва та обігу спирту етилового, спиртових дистилятів, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, тютюнової сировини та рідин, що використовуються в електронних сигаретах, є:

«не подання до заяви про внесення змін до відомостей, що містяться в Єдиному реєстрі ліцензіатів з виробництва та обігу спирту етилового, спиртових дистилятів, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, тютюнової сировини та рідин, що використовуються в електронних сигаретах, відповідних документів, якщо їх подання передбачено цією статтею».

Пропоноване положення з метою дотримання принципу нормопроєктувальної техніки щодо ясності викладу, точності потребує уточнення в частині слів «якщо їх подання передбачено цією статтею» шляхом чіткого визначення документа або частини статті 12, яка визначає відповідний документ, неподання якого спричинить прийняття органом ліцензування рішення про відмову у внесенні змін до відомостей.

7. Стаття 33 розділу V «Атестація виробництва» проєкту Закону передбачає обов'язкову атестацію на відповідність повного технологічного циклу виробництва спирту етилового, спиртових дистилятів, біоетанолу, алкогольних напоїв (крім малих виробництв виноробної продукції, малих виробництв дистилятів та малих виробництв пива), тютюнових виробів, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, ферментації тютюнової сировини.

При цьому ліцензія на право виробництва спирту етилового, спиртових дистилятів, біоетанолу, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, ліцензія на право ферментації тютюнової сировини видається після проведення атестації суб'єкта господарювання (крім малих виробництв виноробної продукції, малих виробництв дистилятів та малих виробництв пива).

Тобто передбачено обов'язок отримання суб'єктом господарювання відповідного атестата.

Зауважимо, що за результатами аналізу розділу V «Атестація виробництва» проєкту Закону не виявлено завершеного механізму правового регулювання, оскільки у такому розділі не визначено: механізму/процедури проведення атестації виробництва; суб'єкта, який виконує атестацію (орган державної влади та/або підприємства, установи, організації), вимог до нього; строків проведення атестації та його видачі; підстав для видачі та відмови у видачі атестата; механізму/процедури переатестації; дій, які необхідно вчинити та документів, необхідних для видачі атестата та переатестації; способу та порядку проведення контролю за роботою та технічним станом приладів обліку виробництва спирту етилового, спиртових дистилятів, біоетанолу, алкогольних напоїв тощо.

Крім того, частини восьма, дев'ята статті 33 проекту Закону містять внутрішню неузгодженість стосовно строковості дії атестату. Так, у частині восьмій визначено, що атестат виробництва видається без обмеження строку його дій, тоді як у частині дев'ятій окреслений строк дії такого документа.

У свою чергу такий документ, як атестат, на нашу думку, містить ознаки документа дозвільного характеру, яким є дозвіл, висновок, рішення, погодження, свідоцтво, інший документ в електронному вигляді, який дозвільний орган зобов'язаний видати суб'єкту господарювання у разі надання йому права на провадження певних дій щодо здійснення господарської діяльності або видів господарської діяльності та/або без наявності якого суб'єкт господарювання не може проваджувати певні дії щодо здійснення господарської діяльності або видів господарської діяльності (абзац четвертий частини першої статті 1 Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності»).

У разі визначення законопроектом атестата документом дозвільного характеру варто враховувати вимоги Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності», а саме статті 4, відповідно до якої виключно законами, які регулюють відносини, пов'язані з одержанням документів дозвільного характеру, встановлюються:

- необхідність одержання документів дозвільного характеру та їх види;
- дозвільний орган, уповноважений видавати документ дозвільного характеру;
- платність або безоплатність видачі (переоформлення, анулювання) документа дозвільного характеру;
- строк видачі документа дозвільного характеру або відмови у його видачі;
- вичерпний перелік підстав для відмови у видачі, переоформлення, анулювання документа дозвільного характеру;
- строк дії документа дозвільного характеру або необмеженість строку дії такого документа;
- перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності;
- перелік та вимоги до документів, які суб'єкту господарювання необхідно подати для одержання документа дозвільного характеру.

Отже, однією з умов розробки якісного нормативно-правового акта є дотримання принципу юридичної визначеності, що є складовою принципу верховенства права, елементами якого є правова визначеність, ясність і недвозначність правової норми.

Також Конституційний Суд України зазначав, що юридичну визначеність слід розуміти через такі її складові елементи: чіткість, зрозумілість, однозначність норм права; право особи у своїх діях розраховувати на розумну та передбачувану стабільність існуючого законодавства та можливість передбачати наслідки застосування норм права (легітимні очікування) (підпункт 3.2 мотивувальної частини Рішення від 23 січня 2020 року № 1-р/2020).

8. Абзацами першим, сьомим частини шостої статті 34 проекту Закону передбачається, що заява про отримання ліцензії на право провадження відповідного виду господарської діяльності, заява про внесення змін до відомостей, що містяться в Єдиному реєстрі ліцензіатів з виробництва та обігу

спирту етилового, спиртових дистилатів, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, тютюнової сировини та рідин, що використовуються в електронних сигаретах, заява про припинення дії ліцензії на право провадження відповідного виду господарської діяльності подається заявником до органу ліцензування нарочно, поштою або в електронному вигляді (для малих виробництв виноробної продукції – виключно в електронному вигляді) в порядку, встановленому статтею 42 Податкового кодексу України.

Заява про отримання ліцензії на право провадження відповідного виду господарської діяльності, заява про внесення змін до відомостей, що містяться в Єдиному реєстрі ліцензіатів з виробництва та обігу спирту етилового, спиртових дистилатів, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, тютюнової сировини та рідин, що використовуються в електронних сигаретах, заява про припинення дії ліцензії на право провадження відповідного виду господарської діяльності, подана нарочно, поштою в паперовому вигляді, має бути підписана заявником та скріплена печаткою (за наявності), а заява про отримання ліцензії на право провадження відповідного виду господарської діяльності, подана в електронному вигляді, – з накладенням кваліфікованого електронного підпису чи печатки заявника.

Проект Закону в частині використання формулювання «подається (подана) поштою» є некоректним, оскільки, враховуючи норми Закону України «Про поштовий зв'язок», фізична або юридична особа користується послугами поштового зв'язку з використанням засобів поштового зв'язку (стаття 1 цього Закону).

Також запропоновані проектом Закону слова «в електронному вигляді, в паперовому вигляді» не враховують вимог Закону України «Про електронні документи та електронний документообіг», з системного аналізу якого можна прийти до висновку, що документи готуються у паперовій формі (статті 8, 10, 11 зазначеного Закону).

Подібне за змістом зауваження стосується проекту Закону в цілому.

9. Частиною дванадцятою статті 34 проекту Закону пропонується встановити, що підставами для прийняття органом ліцензування рішення про відмову у внесенні змін до відомостей, що містяться в Єдиному реєстрі ліцензіатів та місць обігу пального, є, зокрема, відсутність у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань відомостей про ліцензіата (крім іноземних суб'єктів господарської діяльності, які діють через свої зареєстровані постійні представництва, та осіб, які ведуть облік результатів діяльності за договорами про спільну діяльність без утворення юридичної особи) або наявність відомостей про державну реєстрацію його припинення.

Водночас звертаємо увагу, що 14 липня 2023 року за № 3257-ІХ прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо впорядкування діяльності відокремлених підрозділів юридичної особи, утвореної відповідно до законодавства іноземної держави» (введення в дію відбудеться 03 вересня 2024 року) (далі – Закон № 3257-ІХ), яким внесено зміни, зокрема, до Цивільного кодексу України, законів України «Про зовнішньоекономічну

діяльність» та «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань».

Так, згідно з оновленою статтею 95 Цивільного кодексу України філії та представництва не є юридичними особами. Вони наділяються майном юридичної особи, що їх утворила, і діють на підставі затвердженого нею положення або на іншій підставі, передбаченій законодавством іноземної держави, відповідно до якого утворено юридичну особу, відокремленими підрозділами якої є такі філії та представництва.

Керівники філій та представництв призначаються юридичною особою і діють на підставі виданої нею довіреності або на іншій підставі, передбаченій законодавством іноземної держави, відповідно до якого утворено юридичну особу, відокремленими підрозділами якої є такі філії та представництва.

Філії та представництва юридичної особи, у тому числі юридичної особи, утвореної відповідно до законодавства іноземної держави, підлягають державній реєстрації у порядку, встановленому законом.

Філія та представництво юридичної особи вважаються створеними з дня їх державної реєстрації.

Також Законом № 3257-ІХ вносяться зміни до Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань» в частині врегулювання порядку державної реєстрації відокремлених підрозділів юридичної особи, утвореної відповідно до законодавства іноземної держави, та після введення в дію Закону № 3257-ІХ відомості про них за результатами проведення реєстраційних дій підлягатимуть внесенню до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань.

Крім того, відповідно до пункту 2 розділу II «Прикінцеві положення» Закону № 3257-ІХ Кабінету Міністрів України доручено, зокрема, забезпечити у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, перенесення до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань відомостей про існуючі та зареєстровані філії та представництва юридичних осіб, утворених відповідно до законодавства іноземних держав, до набрання чинності Законом № 3257-ІХ.

Враховуючи вищевикладене, положення проєкту Закону в частині слів «крім іноземних суб'єктів господарської діяльності, які діють через свої зареєстровані постійні представництва» потребують приведення у відповідність до Закону № 3257-ІХ.

Аналогічні зауваження висловлюємо також до частини дванадцятої статті 35, частин чотирнадцятої, вісімнадцятої статті 39, частин п'ятнадцятої, дев'ятнадцятої статті 40, частин першої статті 45, частин сьомої статті 47 проєкту Закону.

10. Частиною тринадцятою статті 34 проєкту Закону пропонується визначити, що рішення про відмову у внесенні змін до відомостей, що містяться в Єдиному реєстрі ліцензіатів з виробництва та обігу спирту етилового, спиртових дистилатів, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, тютюнової сировини та

рідин, що використовуються в електронних сигаретах, має містити, зокрема, строки і порядок оскарження прийнятого рішення (у тому числі найменування та місцезнаходження податкового органу, який є суб'єктом розгляду скарги, та вид суду, до якого особа може подати позов).

Варто зауважити, що положення галузевого законодавства, що визначає, зокрема, зміст рішень суб'єкта владних повноважень, порядок їх прийняття та оскарження, не оперує поняттям «вид суду», а визначає право на оскарження вказаних рішень до суду в порядку, визначеному процесуальним законом.

З огляду на викладене та з метою дотримання вимог нормопроектувальної техніки щодо належної ясності та точності викладу нормативно-правових актів пропонуємо частину тринадцяту статті 34 проєкту Закону доопрацювати, замінивши слова «вид суду» на слово «суд».

Аналогічні зауваження щодо вживання поняття «вид суду» стосуються також положень статей 35, 38, 39, 40, 45 та 46 проєкту Закону.

11. Частиною двадцять четвертою статті 34 проєкту Закону пропонується встановити, що відомості про ліцензії, дію яких припинено або строк дії яких закінчився, зберігаються в Єдиному реєстрі ліцензіатів з виробництва та обігу спирту етилового, спиртових дистилатів, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, тютюнової сировини та рідин, що використовуються в електронних сигаретах протягом п'яти років з дати припинення дії або закінчення строку дії цих ліцензій, після чого такі відомості підлягають переведенню в архівний режим зберігання.

Крім того, законопроект також містить механізм «закінчення строку дії ліцензії», наприклад, частина двадцять третя статті 35, пункти 3, 4 частини вісімнадцятої статті 39, частина перша статті 54 проєкту Закону.

Тоді як частиною третьою статті 50, частиною четвертою статті 51, частиною четвертою статті 52, частиною п'ятою статті 53 проєкту Закону передбачено, що усі види господарської діяльності, які підлягають ліцензуванню, визначені статтею 41 законопроекту, надаються безстроково.

12. Запропоновані частиною четвертою статті 50, частиною п'ятою статті 51, частиною п'ятою статті 52, частиною шостою статті 53 положення проєкту Закону в частині зарахування плати за ліцензії до місцевих бюджетів, зокрема залежно від місцезнаходження ліцензіата, місця торгівлі ліцензіата, місця зберігання пального, місця формування поїзда (приписки судна), потребують узгодження з нормами Бюджетного кодексу України, зокрема статтями 64, 66.

13. Частиною п'ятою статті 50 проєкту Закону пропонується встановити, що перший платіж за ліцензії на право виробництва спирту етилового, спиртових дистилатів, біоетанолу, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, та пального, а також за ліцензії на право вирощування тютюну та на право ферментації тютюнової сировини здійснюється до отримання ліцензії на право провадження відповідного виду господарської діяльності у розмірі, визначеному цим Законом.

Тобто проєктом Закону встановлено обов'язок заявника внести перший платіж за ліцензію наперед, до прийняття позитивного чи негативного рішення органом ліцензування щодо розгляду його заяви.

У зв'язку з викладеним звертаємо увагу, що аналіз проекту Закону свідчить, що законопроект не забезпечує повноти правового регулювання відносин, оскільки не визначає подальшої юридичної долі першого платежу за ліцензію у разі відмови органу ліцензування у видачі ліцензії.

Аналогічне зауваження також стосується частини шостої статті 51, частини шостої статті 52 проекту Закону.

14. Абзацами дванадцятим – чотирнадцятим частини першої статті 60 проекту Закону пропонується встановити, що у разі виявлення економічним оператором – покупцем/отримувачем маркованих графічними елементами електронних марок акцизного податку товарів (продукції) розбіжностей між даними АЕД та фактично отриманими товарами (продукцією) такий економічний оператор не пізніше наступного робочого дня за днем виявлення такого факту зобов'язаний поінформувати економічного оператора – продавця/постачальника за допомогою програмних засобів Електронної системи про такі розбіжності шляхом складання повідомлення:

про невідповідність даних АЕД для внесення економічним оператором – продавцем/постачальником відповідних змін до АЕД; або

про невідповідність отриманих товарів (продукції) для подальшого повернення таких товарів (продукції), щодо яких виявлено розбіжності з АЕД, продавцю/постачальнику.

Пропонованим положенням передбачається, що економічний оператор вибирає один з двох шляхів у разі розбіжностей між даними АЕД та фактично отриманими товарами (продукцією).

Проте законопроект не визначає порядку для послідовності дій суб'єктів щодо вирішення розбіжностей між даними АЕД та фактично отриманими товарами (продукцією) у той чи інший вищенаведений спосіб.

15. Абзацом другим частини шостої статті 65 проекту Закону пропонується встановити, що вимоги до маркування тютюнових виробів, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, вимоги до інформації на одиничних пачках (упаковках)/зовнішньому упакуванні, в яких знаходяться ці товари (продукція), встановлюються виключно цим Законом та Законом України «Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення» та є вичерпними.

Водночас згідно з пунктом 17 розділу XIII «Перехідні положення» проекту Закону з 1 січня 2026 року маркування алкогольних напоїв, тютюнових виробів та рідин, що використовуються в електронних сигаретах, графічними елементами електронних марок акцизного податку здійснюється виключно в порядку, визначеному Податковим кодексом України та цим Законом.

З огляду на викладене запропоноване абзацом другим частини шостої статті 65 проекту Закону положення потребує узгодження з нормою пункту 226.3 статті 226 Податкового кодексу України, згідно з якою виготовлення, зберігання, продаж марок акцизного податку та маркування алкогольних напоїв, тютюнових виробів та рідин, що використовуються в електронних сигаретах, здійснюються відповідно до положення, затвердженого Кабінетом Міністрів України.

Так, розділ «Маркування алкогольних напоїв, тютюнових виробів, тютюновмісних виробів для електричного нагрівання (ТВЕН) за допомогою підігрівача з електронним управлінням і рідин, що використовуються в електронних сигаретах» Положення про виготовлення, зберігання, продаж марок акцизного податку та маркування алкогольних напоїв, тютюнових виробів і рідин, що використовуються в електронних сигаретах, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2010 року № 1251, містить відповідні вимоги щодо маркування.

16. Частиною п'ятою, пунктом 1 частини десятої статті 71 проєкту Закону передбачається пред'являти «паспорт громадянина України або електронну копію е-Документа та е-паспорта для виїзду за кордон».

Звертаємо увагу, що відповідно до пункту 1 постанови Кабінету Міністрів України від 10 березня 2022 року № 248 «Деякі питання застосування єДокумента в період дії воєнного стану» застосування єДокумента, який є документом, що посвідчує особу, у формі відображення в електронній формі інформації, що ідентифікує особу та міститься в паспорті громадянина України та/або в паспорті громадянина України для виїзду за кордон, та/або в посвідченні водія, є тимчасовим і запроваджено лише на період дії воєнного стану.

Водночас пунктом 12 частини першої статті 3, статтею 14¹ Закону України «Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус» визначено термін «е-паспорт» – паспорт громадянина України у формі електронного відображення інформації, що міститься у паспорті громадянина України у формі картки, оформленому засобами Єдиного державного демографічного реєстру, разом з унікальним електронним ідентифікатором (QR-кодом, штрих-кодом, цифровим кодом), а також інформації про місце проживання (за наявності).

Е-паспорт і е-паспорт для виїзду за кордон пред'являються особою замість та без додаткового пред'явлення паспорта громадянина України, паспорта громадянина України для виїзду за кордон, документів (відомостей, даних) про реєстраційний номер облікової картки платника податків, про місце проживання.

17. Статтею 72 проєкту Закону пропонується урегулювати відносини, пов'язані зі здійсненням контролю за виробництвом і торгівлею спиртом етиловим, спиртовими дистилатами, біоетанолом, алкогольними напоями та тютюновими виробами, рідинами, що використовуються в електронних сигаретах, і пальним.

Так, частиною першою вказаної статті пропонується встановити, що контроль за дотриманням норм цього Закону здійснюють органи ліцензування, а також інші органи в межах компетенції, визначеної законами України. Контроль за дотриманням вимог відповідності матеріально-технічної бази вимогам законодавства до малих виробництв виноробної продукції, малих виробництв дистилатів та малих виробництв пива здійснює центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері безпечності та окремих показників якості харчових продуктів.

Іншими частинами цієї статті передбачається, зокрема, обов'язок суб'єктів ліцензування подавати звіти.

Запропонований підхід до регулювання відносин контролю за виробництвом і торгівлею спиртом етиловим, спиртовими дистилятами, біоетанолом, алкогольними напоями та тютюновими виробами, рідинами, що використовуються в електронних сигаретах, і пальним, на нашу думку, не охоплює вичерпності кола питань, що належить до предмета правового регулювання статті 72 законопроекту, оскільки не визначає, у чому полягає та як саме здійснюється відповідний контроль, як здійснюватиме контроль орган ліцензування і його предмет контролю.

Крім того, звертаємо увагу, що чинне законодавство України передбачає, зокрема, такі закони, які регулюють відносини про контроль (державний нагляд (контроль)) у сфері господарської діяльності:

Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності», який визначає правові та організаційні засади, основні принципи і порядок здійснення державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності, повноваження органів державного нагляду (контролю), їх посадових осіб і права, обов'язки та відповідальність суб'єктів господарювання під час здійснення державного нагляду (контролю);

Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності», який регулює суспільні відносини у сфері ліцензування видів господарської діяльності, визначає виключний перелік видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню, встановлює уніфікований порядок їх ліцензування, нагляд і контроль у сфері ліцензування, відповідальність за порушення законодавства у сфері ліцензування видів господарської діяльності.

При цьому вказаний Закон встановлює, що контроль за додержанням ліцензіатами ліцензійних умов здійснюють у межах своїх повноважень органи ліцензування, шляхом проведення планових і позапланових перевірок відповідно до Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» з урахуванням особливостей, визначених цим Законом.

Проте підпунктом 2 пункту 3 розділу XII «Прикінцеві положення» проекту Закону вноситься зміна до пункту 3 частини другої статті 2 Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності», яким визначені види господарської діяльності, на які не поширюється дія цього Закону. Цією зміною встановлюється, що виробництво і торгівля спиртом етиловим, спиртовими дистилятами, біоетанолом, алкогольними напоями та тютюновими виробами, рідинами, що використовуються в електронних сигаретах, пальним, зберігання пального, вирощування тютюну, ферментація тютюнової сировини, що здійснюється відповідно до Закону України «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, спиртових дистилятів, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, тютюнової сировини, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, та пального».

18. Підпунктом 1 пункту 3 розділу XII «Прикінцеві положення» проекту Закону пропонується внести зміни до статті 5 Закону України «Про судовий збір»,

доповнивши її норми новим пунктом 29, яким передбачити, що від сплати судового збору під час розгляду справи в усіх судових інстанціях звільняються позивачі – у справах про захист товарів (продукції) від фальсифікації (підроблення).

Щодо запропонованої зміни необхідно зазначити, що відповідно до положень статті 9 Закону України «Про судовий збір» судовий збір сплачується за місцем розгляду справи та зараховується до спеціального фонду Державного бюджету України.

Кошти судового збору спрямовуються на забезпечення здійснення судочинства та функціонування органів судової влади, а також на забезпечення архітектурної доступності приміщень судів, доступності інформації, що розміщується в суді, для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення.

Проте прийняття проекту Закону матиме наслідком зменшення рівня фінансування судової системи України, що потребуватиме вишукування додаткових джерел компенсації втрат фінансування органів судової влади.

Положеннями статті 130 Конституції України встановлено, що держава забезпечує фінансування та належні умови для функціонування судів і діяльності суддів. Згідно зі статтею 48 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» незалежність судді забезпечується, зокрема, окремим порядком фінансування та організаційного забезпечення діяльності судів, установленим законом, і належним матеріальним та соціальним забезпеченням судді.

Необхідно зауважити, що судовий збір є тим джерелом наповнення державного бюджету, яке спрямоване на забезпечення ефективного функціонування органів судової влади, з метою того, щоб кошти, отримані від його сплати, покривали якомога більшу частину потреб в їх бюджетному фінансуванні.

Отже, достатнє надходження коштів судового збору є необхідною умовою для забезпечення належного функціонування судів та здійснення правосуддя.

При цьому звертаємо увагу, що 10 червня 2023 року Верховною Радою України прийнято Закон України № 3153-ІХ «Про захист прав споживачів», положеннями якого, зокрема, частину першу статті 5 Закону доповнено новими пунктами 29, 30, якими передбачено, що від сплати судового збору під час розгляду справи в усіх судових інстанціях звільняються фізичні особи – споживачі – у справах, пов'язаних з порушенням їхніх прав як споживачів, а також центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного нагляду (контролю) за додержанням законодавства про захист прав споживачів, громадські об'єднання споживачів – у справах щодо захисту прав споживачів, у тому числі щодо невизначеного кола споживачів.

Також слід зауважити, що відповідно до частини другої статті 1 Закону України «Про судовий збір» зміни до нього можуть вноситися виключно законами про внесення змін до Закону України «Про судовий збір» та/або до адміністративного процесуального законодавства України, та/або до

господарського процесуального законодавства України, та/або до цивільного процесуального законодавства України.

Крім того, редакція підпункту 1 пункту 3 розділу XII «Прикінцеві положення» проекту Закону містить редакційну помилку, оскільки у ній не зазначено, яка частина статті 5 Закону доповнюється новим пунктом 29.

Враховуючи викладене, проект Закону потребує доопрацювання шляхом виокремлення змін, запропонованих до положень Закону, в окремий законопроект з урахуванням зазначених редакційних зауважень.

19. Пунктом 2 розділу XIII «Перехідні положення» проекту Закону пропонується встановити: «Всі інші закони та нормативно-правові акти, які стосуються виробництва та обігу спирту етилового, спиртових дистилятів, біоетанолу, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, тютюнової сировини, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, та пального, діють у частині, що не суперечить цьому Закону.».

У зв'язку з викладеним зазначаємо, що вказані положення проекту Закону не відповідають принципу юридичної визначеності.

Конституційний Суд України неодноразово наголошував на необхідності дотримання принципу верховенства права. Так, у Рішенні від 20 червня 2019 року № 6-р зазначено, що у контексті статті 8 Конституції України юридична визначеність забезпечує адаптацію суб'єкта правозастосування до нормативних умов правової дійсності та його впевненість у своєму правовому становищі, а також захист від свавільного втручання з боку держави. Юридичну визначеність необхідно розуміти через такі її складові: чіткість, зрозумілість, однозначність норм права; право особи у своїх діях розраховувати на розумну та передбачувану стабільність існуючого законодавства та можливість передбачати наслідки застосування норм права (законні очікування) (підпункт 4.1 пункту 4 мотивувальної частини Рішення).

20. Пунктом 3 розділу XIII «Перехідні положення» проекту Закону пропонується встановити, що до 1 січня 2026 року ввезення на митну територію України спирту етилового здійснюється лише державними підприємствами (організаціями), спеціально уповноваженими на це Кабінетом Міністрів України.

Проте слід звернути увагу, що статтею 20 Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність» регулюються правовідносини щодо захисту економічної конкуренції в галузі зовнішньоекономічної діяльності.

Так, частинами першою та четвертою вказаної статті цього Закону встановлено, що виключно уповноваженими Україною як державою суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності може здійснюватись експорт та імпорт озброєння, боєприпасів, військової техніки та спеціальних комплектуючих виробів для їх виробництва, вибухових речовин, ядерних матеріалів (включаючи матеріали у вигляді тепловипромінюючих зборок), технологій, устаткування, установок, спеціальних неядерних матеріалів та пов'язаних з ними послуг, джерел іонізуючого випромінювання, а також інших видів продукції, технологій і послуг, які в даний час використовуються при створенні озброєнь і військової техніки або становлять державну таємницю України, яка визначається законами України;

дорогоцінних металів та сплавів, дорогоцінного каміння; наркотичних і психотропних засобів; експорт творів мистецтва і старовинних предметів з музейних фондів України.

Встановлення у будь-якій формі державної монополії на експорт та імпорту інших видів товарів, не зазначених у цій статті, не дозволяється і може бути оскаржено у судовому порядку. Будь-які організації, в тому числі державні, не мають права здійснювати функції, що прямо чи побічно перешкоджають іншим суб'єктам зовнішньоекономічної діяльності вільно здійснювати таку діяльність або в іншій формі, за винятком випадків, прямо зазначених в цьому Законі.

Також абзацом четвертим пункту 26 розділу XIII «Перехідні положення» проекту Закону пропонується встановити, що у разі виявлення після набрання чинності Законом України «Про внесення змін до Митного кодексу України та інших законів України щодо протидії незаконному обігу тютюнових виробів» фактів виробництва та/або зберігання, та/або транспортування, та/або реалізації, у тому числі їх виробниками, тютюнових виробів та/або рідин, що використовуються в електронних сигаретах, які були вироблені для цілей реалізації магазинам безмитної торгівлі, такі товари вважаються немаркованими марками акцизного податку, а до таких суб'єктів господарювання застосовується відповідальність, передбачена законодавством, за виробництво, зберігання, транспортування, реалізацію підакцизних товарів без марок акцизного податку.

Проте відповідно до пункту 226.9 статті 226 Податкового кодексу України вважаються такими, що немарковані, зокрема:

алкогольні напої, тютюнові вироби та рідини, що використовуються в електронних сигаретах, з підробленими марками акцизного податку;

алкогольні напої, тютюнові вироби та рідини, що використовуються в електронних сигаретах, марковані з відхиленням від вимог положення, затвердженого Кабінетом Міністрів України, відповідно до якого здійснюються виготовлення, зберігання, продаж марок акцизного податку та маркування алкогольних напоїв, тютюнових виробів та рідин, що використовуються в електронних сигаретах, та/або марками, що не видавалися безпосередньо виробнику або імпортеру зазначеної продукції;

сигарети, цигарки та сигарили, що вироблені після 1 січня 2021 року, в яких кількість одиниць у пачці (упаковці) не відповідає кількості одиниць, зазначеній на марках акцизного податку;

рідини, що використовуються в електронних сигаретах, вироблених до 1 січня 2021 року.

Згідно з пунктом 226.10 статті 226 Податкового кодексу України не підлягають маркуванню марками акцизного податку, зокрема:

алкогольні напої і тютюнові вироби, які постачаються для реалізації магазинам безмитної торгівлі безпосередньо вітчизняними виробниками такої продукції за прямими договорами, укладеними між вітчизняними виробниками алкогольних напоїв і тютюнових виробів і власниками магазинів безмитної торгівлі. При цьому переміщення алкогольних напоїв і тютюнових виробів, що

спрямовуються виробниками до магазинів безмитної торгівлі, здійснюється під митним контролем із застосуванням заходів гарантування доставки.

Враховуючи викладене, з метою дотримання принципу юридичної визначеності, а також усунення протиріч та різнотлумачень пропонуємо розглянути питання щодо внесення відповідних змін до Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність» та Податкового кодексу України.

21. В абзацах другому та четвертому пункту 26 розділу XIII «Перехідні положення» проекту Закону міститься посилання щодо набрання чинності Законом України «Про внесення змін до Митного кодексу України та інших законів України щодо протидії незаконному обігу тютюнових виробів».

Звертаємо увагу, що 01 жовтня 2023 року набрав чинності вищезазначений Закон від 10 серпня 2023 року № 3326-IX, у зв'язку з чим запропоновані положення проекту Закону потребують відповідного перегляду та доопрацювання.

22. Проектом Закону пропонується, зокрема, визначити порядок отримання та припинення дії ліцензій на право провадження відповідного виду господарської діяльності та внесення відомостей про надані ліцензії на право провадження відповідного виду господарської діяльності/відомостей про ліцензії на право провадження відповідного виду господарської діяльності, дія яких припинена, до Єдиного реєстру ліцензіатів та місць обігу пального, передбачивши зокрема, що рішення про відмову у внесенні відомостей до Єдиного реєстру обладнання приймаються у порядку, встановленому Податковим кодексом. Крім того, пропонується встановити, що порядок оскарження рішення про відмову у наданні ліцензії на право провадження відповідного виду господарської діяльності в адміністративному порядку, передбаченому Податковим кодексом України, або в судовому порядку.

Як зазначено у пояснювальній записці до проекту Закону, положення Закону України «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, спиртових дистилатів, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, та пального» переглянуто з метою приведення у відповідність до норм Податкового кодексу України.

У зв'язку з наведеним звертаємо увагу, що прийнятим Законом України «Про адміністративну процедуру» (набрав чинність 15 грудня 2023 року) регулюються відносини органів виконавчої влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб, інших суб'єктів, які відповідно до закону уповноважені здійснювати функції публічної адміністрації, з фізичними та юридичними особами щодо розгляду і вирішення адміністративних справ у дусі визначеної Конституцією України демократичної та правової держави з метою забезпечення прав і закону, а також зобов'язання держави забезпечувати і захищати права, свободи чи законні інтереси людини і громадянина.

Вказаний закон є загальним законом, який визначає спільні процедурні правила для всіх сфер публічного адміністрування, та передбачає, зокрема, право особи на участь в адміністративному провадженні, на оскарження рішень, дій чи

бездіяльності адміністративного органу в порядку адміністративного оскарження відповідно до Закону/або в судовому порядку.

На сьогодні на виконання підпункту 1 пункту 8 розділу IX «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про адміністративну процедуру» проводиться робота з приведення законодавчих актів у відповідність до вказаного закону. Так, Урядом України схвалено проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів у зв'язку з прийняттям Закону України «Про адміністративну процедуру», який 18 жовтня 2023 року внесено на розгляд Парламенту (реєстр. № 10161) (далі – проект Закону № 10161) та 20 грудня 2023 року прийнято Верховною Радою України в першому читанні за основу із подальшим доопрацюванням відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України.

Варто зазначити, що проект Закону № 10161 спрямований на забезпечення імплементації Закону шляхом приведення законодавчих актів, які регулюють адміністративні правовідносини, до вимог цього Закону, що усуне колізії між нормами Закону і спеціальними законодавчими актами.

Проектом Закону № 10161 також пропонується внести зміни, зокрема, до законів України «Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення», «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів», «Про ліцензування видів господарської діяльності».

Також інформуємо, що на черговому засіданні робочої (експертної) групи з питань підготовки пропозицій щодо впровадження Закону України «Про адміністративну процедуру» (утвореною наказом Державного секретаря Кабінету Міністрів України від 07 лютого 2023 року № 13 при Секретаріаті Кабінету Міністрів України) розглянуто пропозиції Міністерства фінансів України та Державної податкової служби України щодо змін до Податкового кодексу України, законів України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» і «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, та пального» щодо приведення їх у відповідність до Закону України «Про адміністративну процедуру» та прийнято рішення доопрацювати вказані проекти з урахуванням висловлених членами робочої групи пропозицій.

Враховуючи зазначене, на нашу думку, проект Закону не повною мірою враховує положення Закону України «Про адміністративну процедуру» та потребує перегляду з метою узгодження із запланованими змінами, зокрема, до вказаних законів у проекті Закону № 10161.

23. У проекті Закону вживається така правова конструкція, зокрема, як «центральної орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику».

Запропоноване не може бути підтриманим, оскільки Законом України «Про центральні органи виконавчої влади» визначено, що міністерство є центральним

органом виконавчої влади, що насамперед забезпечує формування та реалізує державну політику в одній чи декількох визначених Кабінетом Міністрів України сферах, визначає пріоритетні напрями розвитку, забезпечує нормативно-правове регулювання, вправі видавати накази нормативно-правового змісту (частина друга статті 1, частина перша статті 6, статті 7, 15), інші ж центральні органи виконавчої влади таких повноважень не мають, а виконують виключно окремі функції з реалізації державної політики, їх основними завданнями є, зокрема, надання адміністративних послуг, здійснення державного нагляду (контролю), управління об'єктами державної власності внесення пропозицій щодо забезпечення формування державної політики на розгляд міністрів, які спрямовують та координують їх діяльність; ці органи в межах своїх повноважень видають лише накази організаційно-розпорядчого характеру (частина друга статті 1, частина перша статті 16, частина перша статті 17, частина перша статті 23).

Відповідно з метою узгодження з положеннями вказаного Закону центральний орган виконавчої влади, який виходячи з конкретного повноваження формує державну політику у відповідній сфері (зокрема шляхом нормативно-правового регулювання), у законопроекті слід визначати як «центральный орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері ...», а у випадку, коли конкретне повноваження за своїм змістом направлено на реалізацію державної політики – як «центральный орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ...».

24. Проектом Закону передбачається функціонування територіальних органів центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику.

У зв'язку з викладеним слід зазначити, що положеннями абзацу третього частини першої статті 13, абзацу четвертого частини першої статті 21 Закону України «Про центральні органи виконавчої влади» визначено, що територіальні органи міністерств, інших центральних органів виконавчої влади утворюються у випадках, коли їх створення передбачено положенням про міністерство та відповідно про центральний орган виконавчої влади, які затверджені Кабінетом Міністрів України.

Враховуючи наведене, можливість утворення територіальних органів міністерств, інших центральних органів виконавчої влади визначається Кабінетом Міністрів України шляхом затвердження положення про відповідний орган, а не Верховною Радою України шляхом прийняття відповідного закону.

25. Текст проекту Закону потребує доопрацювання в частині вживання слів «серія та/або номер паспорта» з огляду на таке.

Стаття 13 Закону України «Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус» визначає перелік документів, що посвідчують особу.

Так, відповідно до пункту 1 частини першої цієї статті документами, що посвідчують особу та підтверджують громадянство України, зокрема, є: паспорт громадянина України; паспорт громадянина України для виїзду за кордон; дипломатичний паспорт України; службовий паспорт України.

З огляду на зазначене назву паспорта слід конкретизувати.

26. Проект Закону в частині слів «навчальних закладів» не узгоджується з термінологією законодавства України про освіту, яке використовує термін «заклад освіти».

Щодо висловленого Комітетом Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики прохання про надання пропозицій до переліку нормативно-правових актів, прийняття яких необхідне для реалізації цього проекту Закону, та переліку нормативно-правових актів, які необхідно привести у відповідність із цим проектом Закону у разі його прийняття, інформуємо, що таких нормативно-правових актів з питань, що стосуються формування Мін'юстом державної політики, не виявлено.

Перший заступник Міністра

Євгеній ГОРОВЕЦЬ